

หลักสูตรกรมศึกษาธิการ

สำหรับสำนักเรียน

ใน

ประถม ๑๑๐ ปี

ร.ศ. ๑๒๔

(๒๔๔๘)

หลักสูตรประถมศึกษา

สำหรับสำนักเรียนประถม ๑

๑
๑๑ ๑

หลักสูตร ประถมศึกษา

สำหรับ สอนได้ ประกาศนียบัตร ประโยก ๑

ชั้น ๑

๑ วิชา หนังสือ

(ก) อ่าน

แบบ เรียงไว้เล่ม ๑ กับ แบบสอน อ่าน เล่ม ๑.

(ข) เขียน

เขียน ตัว บรรจง อย่าง ดี ใช้ กระดาษ ดินสอ
หรือ กระดาษ ชะนวน ก็ได้ เขียน ระหว่าง บรรทัด
คู่ กว้าง ครึ่ง นิ้ว ฟุต.

(ค) อักษรวิธี

เขียน ตาม คำบอก ยาก เท่า หนังสือ อ่าน.

(ง) ศัพท์

ให้ แปล ศัพท์ สำคัญ ที่ เห็น ว่า ควร จะ สอน
ใน ชั้น นี้.

วิชา เลข

(ก) บวก ลบ

(ข) คูณ และหารสั้น ต้อง ใช้ ตัวหาร และ ตัวคูณ ไม่ ให้ เกิน กว่า ๖
จำนวน เลข ตัว ของ บวก และ คูณ ไม่ ให้ เกิน กว่า
๑๐๐๐ จำนวน เลข ตัว ของ ลบ และ หาร
ไม่ ให้ เกิน กว่า ๑๐๐.

วันที่.....
เลขทะเบียน ๗/1 5267 ๑.๒
เลขเรียกหนังสือ ๗375 ๓323 ๗

- (ค) ใจทย์ ให้ครูหาใจทย์ฝึกหัดอย่างง่าย ๆ ในเลข ที่เรียน มา แล้ว.
- (ง) สูตรคูณ ท่องสูตรคูณ ตั้งแต่ แม่ ๒ จนถึง แม่ ๖ ให้ ขึ้นใจ.
- (จ) เครื่องหมาย ต้องเข้าใจ เครื่องหมาย $+$ $-$ $\times$ $\div$ ทั้ง ดีอย่าง นี.

๓ ภาษา

- (ก) คำถาม คำตอบ ให้ดู หนังสือ และ ตอบ ข้อถาม อย่างง่าย ๆ แต่ ต้อง ตอบ ให้ เป็น ประโยค.
- (ข) ไวยากรณ์ แบบเรียน เร็ว เล่ม ๓ คู่ บท ๑ ถึง บท ๓๔ ให้ คิด ทำ แบบ ฝึก หัด หัด นักเรียน ให้ เข้าใจจริง ๆ ด้วย.

๔ จรรยา

- (ก) คีต สอน ข้อห้าม ใน การ ฆ่า การ ทำร้าย ร่าง กาย การ ทรมานสัตว์ ประพฤติ เป็นโจร ก่ออาชญากรรม คำเท็จ
- (ข) ขรรณ สอนข้อแนะนำ ให้ มีเมตตา กรุณา ความ กะตัญญู การ สอน ๒ ข้อ ข้างบน นี้ ไม่ ใช่ว่า ให้ อ่าน คำราศูร ต้อง สอน ด้วย คำอธิบาย และ ยก ตัวอย่าง อย่างง่าย ๆ ออก ซ้ำ ให้ เห็น และ ให้ นักเรียน หา ตัวอย่าง เทียบ เทียง เพื่อ ให้ เห็น ว่า เข้าใจ จริง

ทราบ สอน อย่าง นั้น ใช้ หนังสือ สอน ด้าน
ธรรม จริยา ช่วย ได้ .

(ค) ความ ประพฤติ คือ ครู ต้อง ตรวจตรา ดูแล ความ ประพฤติ ของ
นักเรียน อัน เป็น อยู่ เสมอ เพื่อ ฝึก หัด คัด
ต้น ตาน ให้ เป็น ไป ตาม สอน ข้าง บน ถ้า ใคร
ประพฤติ ผิด ควร ตี เตียน ว่า กล่าว ให้ รู้ สัก ผิด
และ กลับ ประพฤติ ชอบ (ดู คำ นำ และ คำ
ปรารมภ์ และ ข้อ ที่ ต้อง การ ใน หนังสือ เบญจ
ศีล เบญจ ธรรม)

๕ ความรู้ เบ็ดเตล็ด

ให้ เรียน บท เรียน ด้วย ของ ให้ ครู ใหญ่
เลือก ๒๐ บท สำหรับ ชั้น นี้ ตาม คำ นาย
ตรวจ จะ อนุญาต ให้ สอน ด้วย อย่าง เช่น เข้า,
ทองใบ, ไม้, มะพร้าว, แม่น้ำ, สัตว์
ต่าง ๆ ฯลฯ

และ การ ที่ จะ สอน อย่าง นี้ ให้ ครู เอา ของ
เหล่านั้น มา ให้ นักเรียน ดู เป็น ตัวอย่าง เสมอ
เพื่อ จะได้ ให้ นักเรียน สังเกต และ ออก ความ
คิด เอง .

๒๒

วิชา หนังสือ

(ก) อ่าน

แบบ สอน อ่าน เล่ม ๒ กับ จินต กระวี นิพนธ์
ที่ ง่าย พอ สัม ควร .

- (ข) เขียน เขียนตัวบรรจง อย่างดีระหว่างบรรทัดคู่ ขนาด
เล็กกว่าชั้น ๑ นิดหน่อย ใช้ กระดาษดินสอ.
- (ค) อักษรวิจิตร เขียนตาม คำบอก ยาก เท่า หนังสือ อ่าน กับ
แบบ เรียบ เร็ว ถ่ม ๒ ถึง บท ที่ ๒๘.
- (ง) ศัพท์ ให้ แปล ศัพท์ สามัญ เพิ่มเติม อีกพอ สมควร.

๒ วิชาเลข

- (ก) บวก ลบ คูณ
- (ข) หาร สั้น ใช้ ตัว หาร ไม่เกิน กว่า ๑๒ ตัว ตั้ง หาร
ต้องไม่เกิน กว่า ๑๐๐,๐๐๐.
- (ค) สรุปรูณ ต้อง ท่อง สรุปรูณ ตั้งแต่ ต้น จน แม่ ๑๒ ให้
ขึ้นใจ ดี.
- (ง) บวก ลบ มาตรา ใช้ แต่ บาท สิบถึง เพ็ง อัฐ เท่านั้น
เงินไทย
- (จ) โจทย์ ให้ ครู หา โจทย์ ผัก หัก อย่าง ง่าย ๆ ใน เลข
ที่ เรียน มา แล้ว ให้ ทำ แต่ ใช้ ตัว เลข ไม่ ให้
เกิน กว่า ๑,๐๐๐.

๓ ภาษา

- (ก) คำตาม คำตอบ ให้ ดู หนังสือ แล้ว ตอบ ข้อถาม อย่าง ง่าย ๆ
แต่ ยาก กว่า ชั้น ๑ ต้อง ตอบ เป็น ประโยค
ด้วย.

(๒) ไวยากรณ์

แบบเรียนเร็วเล่ม ๓ ตั้งแต่บท ๑ ถึง บท
๒๔ กับให้ทำแบบฝึกหัดนอกตำราให้
เข้าใจ ชำนาญ.

๔ วรรณคดี

(ก) คีต

สอนข้อห้ามใน กิ ติ ยา เปน ฉา ยา โจร กรรม
รับแล้วไม่ทำตามรับ และ ข้อที่สอนมา
แล้วแต่ชั้น ๑ ให้เลื่อยดและผูก ช่ง ชัน

(ข) ธรรม

สอนข้อแนะนำให้มีความซื่อตรงต่อมิตร ความ
ไม่เดินเลื้อยในการงาน และ ข้อที่สอน
มาแล้วแต่ชั้น ๑ ให้เลื่อยดและพิศดาร ชัน
วิธี สอน ดัง ได้ อธิบาย ไว้ ใน ชั้น ๑

(ค) ความประพฤติ อย่างเดียวกับ ได้ อธิบาย ไว้ ใน ชั้น ๑

๕ ภูมิศาสตร์

ให้สอนบทใน ภูมิศาสตร์ เล่ม ๑.

๖ บทเรียนด้วยของ

ให้เลือกหาอีก ๒๐ บทที่ไม่ได้เรียนในชั้น ๑
ตามคำแนะนำจะอนุญาต.

ชั้น ๓

๑ วิชาหนังสือ

(ก) อ่าน

แบบสอนอ่านเล่ม ๓ กับพุทธจริยา. จินต
การวิ นิพนธ์

- (ข) เขียน เขียนตัวบรรจง เส้น หมึก ใช้ กระดาษ บรรทัด
เดียว ขนาด ตัว อักษร เล็ก นิด ฟูต.
- (ค) อักษรวิธี เขียนตาม คำบอก ยากเท่า หนังสืออ่าน และ
แบบ เรียบ เร็ว เล่ม ๒ จบ.
- (ง) ศัพท์ ให้แปล ศัพท์ ที่ ยาก กว่า ชั้น ๑, ๒.

๒ วิชาเลข

- (ก) หาร ยาว และ หาร ประสม
- (ข) บวก ลบ คูณ หาร ให้ทำ บวก ลบ คูณ หาร มาตราเงิน ไทย
และ มาตรา วัด สั้น ยาว.
- (ค) เศษ ส่วน ต้อง เข้าใจ ความ หมาย และ ผล ของ เศษ ส่วน
โดยถ่องแท้ เช่น $\frac{2}{3}$ หรือ $\frac{5}{8}$ คือ อะไร กับ
ทั้ง จะต้อง สามารถ ทำ เลข เช่น วง ไว้ เปน ตัว
อย่าง ต่อ ไป ให้ ได้ ด้วย (๑) $\frac{2}{3}$ ของ
๒๐๐ บาท เปน เงิน เท่าใด (๒) ชายผู้
หนึ่ง มี เงิน อยู่ ๖๐ บาท ถ้า ใช้ ไป เสีย $\frac{3}{5}$
ของ เงิน นั้น จะ เหลือ เงิน เท่าใด (๓) $\frac{2}{3}$
ของ ๕ + $\frac{3}{5}$ ของ ๗๐ บาท =
- (ง) เศษ สิบ ต้อง เข้าใจ ว่า เศษ สิบ คือ อะไร และ ให้ ทำ
วิธี แปลง เศษ สิบ เปน เศษ ส่วน อย่าง ง่าย ๆ
ให้ ได้ ด้วย.

๓ บาปฐิ

ให้ทำ บาปฐิ ง่าย ๆ และทำ
ให้ถูก วิธึ ด้วย.

๔ ภาษา

- (ก) คำถาม คำตอบ ให้ดูหนังสือ ความเรียง กับถาม ให้ตอบ
ข้อถาม ต่าง ๆ ด้วยเรื่อง นั้น ๆ.
- (ข) ไวยากรณ์ แบบเรียน เร็วเล่ม ๓ แต่บท ๑ ถึง บท ๗๓
ให้ครู แต่ง แบบฝึกหัด สอน นักเรียน จนเข้าใจ
ดี ทุก อย่าง.
- (ค) แต่ง ให้ แต่ง จดหมาย ง่าย ๆ เช่น บุตร
มาถึง บิดา นักเรียน ถึงครู จาก กระแต
ความ ที่ บอก ให้.

๕ จรรยา

- (ก) คัด สอนข้อห้ามในความเลื่องชื่อ อนุโตม โจรกรรม,
อนุโตม มุสา คัดน้ำเมา เสพย์ ของ เมา
- (ข) ธรรม สอน ข้อ แนะนำให้ มีความ สงามักดีในใจของ
ตน ความ รู้จัก ประมาณ ใน อาหาร ที่ จะ พัง
บริโภค ความ มี สัม ปชัญญะ ใน การ ประ
พฤติ ตัว
- วิธึ สอน ขยาย ให้ กว้าง ขวาง และ ฎก ซึ่ง
ชั้น กว่า ชั้น ก่อน ได้
- (ค) ความ ประพฤติ อย่าง เดียว กับ ได้ อธิบาย ไว้ ใน ชั้น ๑

๘

๖ ภูมิศาสตร์

๗ บทเรียน ด้วย ของ

ให้เรียน บท ใน ภูมิศาสตร์ เล่ม ๒.

ให้เด็กอีก ๒๐ บท ที่ไม่ได้เรียนใน ชั้น ๑, ๒.

ตาม แต่ นาย ตรีวิจิตร จะ อนุญาต และ ต้อง
สอน ให้ กว้าง ขวาง กว่า ชั้น ๑, ๒.

ชั้น ๔

คือ สำหรับ สอบไล่ ประกาศนียบัตร ประโยค หนึ่ง

๑ วิชาหนังสือ

- (ก) อ่าน หนังสือ ความ เรียง ชัดเจน อีกชระ และ
ถ้อย คำ วรรค ตอน ถูก ต้อง
- (ข) เขียน ตามมือ หวัด บรรจง เส้นหมึก บน กระดาษ
มี บรรทัด เรียบ.
- (ค) อักษรวิธี เขียนตาม คำบอก รวจาก หนังสือ ตำมกัก
อิเหนา สู่บาติตโลกนิติ ให้ถูก
- (ง) ศัพท์ ให้ แปล ศัพท์ ที่ได้พบ เห็น ใน หนังสือ อ่าน และ
หนังสือ ที่ บอก ให้ เขียน นั้น ๆ ให้ถูก

๒ วิชาเลข

ให้ รู้ มาตรา วัดพื้นที่ และมาตรา ชั่งน้ำหนัก
สิ่งของ และ ให้ รู้ ว่า เศษส่วน และ เศษสิบ
คือ อะไร ให้ คิดเงิน เหมียญ คอลดา เป็นเงิน
บาท ๆ เป็น เหมียญ คอลดา ได้ กับ เข้าใจ
ทำ โจทย์ บัญญัติ ไตร ย่าง ค่ ช้น เดียว ด้วย.

๓ บาญชี

ให้ ทำ บาญชี รับ จ่าย ลำมัญ ไม่ มาก กว่า
สี่ กระดาษ แผ่น หนึ่ง ให้ ถูก วิธี และ ถูก
จำนวน.

๔. ภาษา

- (ก) คำถาม คำตอบ ให้ดูหนังสือ ประพันธ์ รวบรวม สังข์ทอง อิศนา ให้ตอบ ข้อถาม ถูก ตาม เรื่อง.
- (ข) ไวยากรณ์ จะให้หา ผู้ทำ กิริยา ผู้ถูก และ คำแต่ง ในประโยค ดังนี้ ๆ และให้ชี้ เหตุที่ เกี่ยวข้อง กัน อย่างไร ให้ถูก.
- (ค) แต่ง ให้แต่ง จดหมาย จาก กระแส ความ ที่ให้ และ เขียนให้ถูก ด้วย และ ให้แต่ง เรื่อง ความอธิบาย ดังนี้ ๆ.

๕. จรรยา

- (ก) คัด ส่วน ข้อ ห้าม ใน การ ประพฤติ ผิด ใน กาม และ ประพฤติ ผิด ธรรมดา และ ข้อห้าม ของ เก่า ให้ ชื่นชอบ เข้าใจ ตลอด ในข้อ ที่ ควรจะ ทราบ ได้ กับ สอน ให้ รู้จัก วิถี ๓ ประการ
- (ข) ธรรม สอน ข้อ แนะนำ ให้ มี สัมมา อาชีวะ ความ สำรวม ใน กาม ความ เที่ยง ธรรม ใน กิจการ อันเป็น หน้า ที่ ความ ไม่ ประมาท ใน ธรรม กับ ข้อห้าม ของ เก่า ที่ ควร จะ รู้ แม่ น มั่น ใจ ให้ แน่นหนา ยิ่ง ขึ้น

วิธี สอน ใน ชั้น นก เรือน ควร มี หนังสือ แบบญาคัด แบบญจธรรม ด้วยแล้ว เพื่อ ได้ ตรวจ

ตรา และกำหนดจุดจำ และให้นักเรียน
หา ตัว อย่าง มา เทียบเคียงจาก หนังสือ อ่าน
ต่าง ๆ มี หนังสือ สอน อ่าน ธรรมจริยา
เป็น ต้น ด้วย มาก ๆ

- (ค) ความ ประพฤติ อย่าง เดียว กับ ได้ อธิบาย ไว้ ใน ชั้น ๑ แต่
ครู ต้อง กวดขัน ให้ ได้ จริง ถ้า ประพฤติ ผิด
ควร ลงโทษ ตาม สมควร และ จดหมายเหตุ ไว้
ใน สมุด รายงาน ประจำตัว เพื่อ เบนเคือง เตือน
มิ ให้นักเรียน ประพฤติ ผิด อีก.

๖ ภูมิศาสตร์

ให้นักเรียน ภูมิศาสตร์ สยามโดยสังเขป คือให้รู้
ภูเขา แม่น้ำ เมือง ที่สำคัญ การ ค้าขาย
การ ปกครอง ต้อง รู้ ประเทศ ที่ ใกล้ เคียง
และ ให้ หัด เขียน แผนที่ สยาม ด้วย.

๗ ความรู้เบื้องต้น

สอนจาก สมุด บทเรียน ด้วยของ เป็นต้น ให้
ครู ใหญ่ เลือ ก ๓๐ บท ตาม ที่ นายตรวจ
จะ อนุญาต เช่น กับ ไหม, ด้าย, หนังสือ, รถไฟ,
ปรอท. เป็น ตัวอย่าง.

หลักสูตร มัชฌิม ศึกษา

	วิชา	สั ท ๑ (ข้อ ชั้น ๑)	สั ท ๒ (ข้อ ชั้น ๒)	สั ท ๓ (คือ ชั้น ๓ ที่จะสอบได้ ประโยค มัชฌิม)
๑	จรรยา ก. คัด	สอนเบญจศีล หัว ข้อ คัด ๕ และ สอน เถี่ยดในสิก ขาบทที่ ๓ กับ สิกขาบทที่ ๔ ให้ เข้าใจ ชัด แจ่มถึง วัตถุ เจตนา และ ประโยชน์.	สอนเบญจศีลให้ เถี่ยดในสิกขา บทที่ ๑ และสิกขา บทที่ ๕ ให้ เข้า ใจ ชัด แจ่มถึงวัตถุ เจตนา และ ประ โยชน์.	สอน เบญจศีลให้ เถี่ยดในสิกขา บทที่ ๓ และให้ รู้จัก วิรติ ๓ ประ การ โดย ชัด แจ่ม กับ ข้อ ของ เก่า ตลอดมา
	ข. ขรรณ	สอนเบญจกถียาน ขรรณ และ สอน ให้ เถี่ยด ใน กถียาน ขรรณ ข้อที่ ๓ กับ ข้อที่ ๔ ควรใช้ หนังสือ สอนอ่านขรรณจริ ยา เปนเครื่อง ช่วย ด้วย.	สอนเบญจกถียาน ขรรณ ให้ เถี่ยด ใน ข้อ ที่ ๑ กับ ข้อ ที่ ๕ ควรใช้ หนังสือ สอนอ่านขรรณ จริยา เปน เครื่อง ช่วย ด้วย	สอนเบญจกถียาน ขรรณ ให้ เถี่ยด ใน ข้อ ที่ ๓ กับ ข้อ ของ เก่าตลอด มา ควรใช้ หนังสือ สอนอ่าน ขรรณ จริยา เปน เครื่อง ช่วย ด้วย
	ค. ความ ประพฤติ	ควรต้องตรวจความ ประพฤติ ของ นัก	อย่าง เดียว กับ บั ที่ ๑	อย่าง เดียว กับ บั ที่ ๒

วิชา	ปีที่ ๑ (คือ ชั้น ๑)	ปีที่ ๒ (คือ ชั้น ๒)	ปีที่ ๓ (คือ ชั้น ๓ ที่จะสอบได้ ประโยคมัธยม)
	เรียน ให้ เบน ไป ใน ทางชอบเสมอ ให้ สัม แก่ ที่ สอน ให้เป็น สัม มา จิต ถ้า เบน แต่ สอน แล้ว นัก เรียน ไม่ ประ พฤติ ตาม ก็ ไม่ เบน ประ โยชน์ ถ้า ผู้ใด ทำ ผิด น้อย แต่ มาก ซึ่ง ครุ ได้ ว่า กล่าว ดี เติมน หรือ ดง ไท ชย อย่าง อื่น ที่ หนัก กว่า ก็ ดี ต้อง ให้ ครุ จด หมาย เหตุ ไว้ ใน ใบ รายงาน ประจำ ตัว ด้วย ทุก ครั้ง เพื่อให้ เป็น เครือง เตือน ใจ นัก เรียน		

	วิชา	บัพที่ ๑ (คือชั้น ๑)	บัพที่ ๒ (คือชั้น ๒)	บัพที่ ๓ (คือ ชั้นที่ควรสอบได้ ประโยคมัธยม)
๒	วิชาหนังสือ ไทย ก. อ่าน	ให้ระมัดระวัง มิ ให้ทำผิดต่อไป. หนังสือความเรียง และหนังสือ กาพย์ กลอน ให้ขีดเส้น อักษรและถ้อยคำ. ให้ถูกต้อง ตาม วรรคตอนและคณะ และต้อง หัด อ่าน เครื่องหมายวรรค ตอน ให้ถูก วิธี เช่น ,, เป็นต้น ทั้งให้หัดอ่านหนังสือ โบราณ ด้วย	อย่างเดียวกับบัพ ที่ ๑ แต่ต้องหา หนังสือ ที่ยังไม่ เคยใช้ในบัพที่ ๑ แต่เลือกให้ยาก กว่าบัพที่ ๑	อย่างเดียวกับบัพ ที่ ๒ แต่ต้องหา หนังสือ ที่ยังไม่ ได้ใช้ในบัพที่ ๒ และให้ยากกว่า บัพที่ ๒
	ข. กัด	ลายมือหัวตัวบรรจง เส้น หัก บน กระ ดาษไม่มี บรรทัด ให้เส้น เรียบ และ รักษา เหลี่ยม ตัว	อย่างเดียวกับบัพที่ ๑ และ กวด ขึ้น ให้ เขียนเป็นจดหมาย ให้ถูกต้องลักษณะ จดหมายตลอดจน หลังซอง	อย่างเดียวกับบัพ ที่ ๒ และให้ซ้ำ นาย ขน ทั้ง ให้ เรียบและให้ เร็ว ด้วย

วิชา	ม. ๑ (คือ ชั้น ๑)	ม. ๒ (คือ ชั้น ๒)	ม. ๓ (คือ ชั้นที่สอบได้ ประโยคมัธยม)
ค. เขียน	อักษรให้ดี และ อักษร ต้องให้ชัด เจน บรรทัด ต้อง ให้ เรียบ ไม่ โย รวน ห้ามการอุดริ เขียน เช่นหางยาว เพื่อย และตัวโย หน้า เปน ต้น กับ ต้อง หัก ให้ วั จก วิธี ใช้ และ คัด วง กา ด้วย		
	ต้อง ซ้อม อักษร วิธี (ภาคต้น และ ภาคสอง) ให้ เข้า ใจ แม่นยำ เขียน ตาม คำ บอก จาก หนังสือ อ่าน ให้ ถูก	ให้ ยาก ถึง ราชา จิราช และ กฤษณา สอน น้อย	ให้ ยาก ถึง มหา ชาติ และ จาก หนังสือ ที่ ยัง ไม่ เคย อ่าน

	วิชา	ปีที่ ๑ (คือ ชั้น ๑)	ปีที่ ๒ (คือ ชั้น ๒)	ปีที่ ๓ (คือ ชั้น ๓ ที่จะสอบได้ ประโยค มัธยม)
	ง. แปล	ให้ แปล ศัพท์ จาก แบบ เรียน ศัพท์ เทียบ มาฬี ตั้ง สกฤต ไทย ตั้ง แต่ หน้า ๑ ถึง หน้า ๑๘ และ ศัพท์ ใน หนังสือ ต่าง ๆ ที่ อ่าน	ให้ แปล ศัพท์ จาก แบบ เรียน “ศัพท์ เทียบ มาฬี ตั้ง สกฤต ไทย” ตั้ง แต่ หน้า ๑๘ ถึง หน้า ๔๐ และ ศัพท์ ใน หนังสือ ต่าง ๆ ที่ อ่าน	ให้ แปล ศัพท์ ใน แบบ นั้น จบ เล่ม และ ให้ คร เลือก หา ศัพท์ ที่ ใช้ กัน อยู่ใน ภาษา ไทย มาให้ นัก เรียน หัด แปล ให้ ได้ มาก ๆ และ ให้ หัด แปล รวม ข้อ ความ จาก คำ ประ พันธ์ ให้ เปน ตัวอย่าง
๓	ภาษาไทย ก. ไวยากรณ์	๑ ให้ อธิบาย ประ โยค ๒ ให้ สัม พันธ์ อย่าง ง่าย ๆ และ กระจาย อย่าง ชั้น ๓ ตัวอย่าง	ให้ ยาก กว่า ปี ที่ ๑	ให้ ยาก กว่า ปี ที่ ๒

วิชา	ปีที่ ๑ (คือ ชั้น ๑)	ปีที่ ๒ (คือ ชั้น ๒)	ปีที่ ๓ (คือ ชั้นที่ จะสอบได้ ประโยค มัธยม)
ช. แต่ง	แต่งบรรยายเรื่อง นิทาน	๑ บรรยาย และ พรรณนา สิ่งใดสิ่ง หนึ่ง ๒ อธิบายคุณและ โทษของสิ่งต่าง ๆ	ให้เรียง ความใน ข้อใด ข้อหนึ่ง ซึ่ง ต้องการ ความรู้ และออกความคิด มากกว่า ปีที่ ๒ เช่น กับ ความสุข,เงิน,การ เที่ยวเตร่ คือ อะไร กฎหมาย แปล ว่าอย่างไร มีประ โยชน์อย่างไร แม่น้ำ, รถไฟ, มี ประโยชน์อย่างไร เป็นต้น

วิชา	สัปดาห์ที่ ๑ (คือ ชั้น ๑)	สัปดาห์ที่ ๒ (คือ ชั้น ๒)	สัปดาห์ที่ ๓ (คือ ชั้น ๓ ที่จะสอบได้ ประโยค มัธยม)
ค. ย่อ	๑ ให้ย่อ ความ นิทาน ที่ ครู เล่า ให้ ฟัง ๒ ย่อจดหมาย หรือใน หนังสือ ที่ ครู จะให้ อ่าน เช่น หนังสือพิมพ์ เป็น ต้น	อย่างเดียวกับที่ ๑ แต่ยากกว่ากัน	๑ ข้อ ที่ครูจะอ่าน ให้ ฟัง ๒ ข้อที่ครูให้อ่าน ดูเสียก่อน ๑๐ หรือ ๑๕ นาที ให้ ตรวจ ข้อ ความ ใน เรื่อง นั้นจำไว้ ในใจ แล้ว เรียก ขึ้น ฉบับคืนให้นัก เรียนตอบย่อ ๆ แต่ใจความ
๔ คำนวนวิธ ก. เดช	วิธี ตัด ชั้น เดียว บัญญัติใครอย่าง ชั้น เดียว บวก, ลบ, คูณ, หาร, เงินสยาม และเงิน	เศษ ส่วน และ ทศ นิยมจบวิธี แต่ใน ทศนิยมไม่ต้องใช้ เศษ สิบ มิ ฐ ุ จบ บัญญัติใครอย่าง	อย่างเดียวกับที่ เรียน มา แล้ว แต่ ยากกว่า ทศนิยม จบ วิธี เด็ด หุ่น ส่วน วิธีตัด ๒ ชั้น

วิชา	ขั้นที่ ๑ (คือ ชั้น ๑)	ขั้นที่ ๒ (คือ ชั้น ๒)	ขั้นที่ ๓ (คือ ชั้น ๓ ที่จะสอบได้ ประโยคมัธยม)
	เหรียญ บวก,ลบ,คูณ,หาร, เศษส่วนอย่างง่ายและโจทย์ที่จะใช้เศษส่วน ด้วย บวก,ลบ, เศษ สิบ คิดเลข ในใจ ตามที่ได้ เรียน มา แล้ว	ขั้น ๒ อย่างง่าย ดอกเบี้ย ชั้นเดียว วิธีคิดเปอร์เซ็นต์ อย่าง ง่าย ถ้า ไร และขาดทุน.เสนา หน้าไม้ คิด หน้าของ รูปสี่เหลี่ยม จตุรัส สี่ เหลี่ยม ผืนผ้า และเหลี่ยม ลูกบาศ (แต่ไม่ ต้อง ใช้ กรณณ์) คิด เลข ใน ใจ ตาม ที่ ได้ เรียน มา แล้ว	และ หา ดอกเบี้ย ๒ ชั้น อย่าง ง่าย วิธี หา เวลา ทุน และ เปอร์ เซ็นต์ ของ ดอก เบี้ย ชั้นเดียว คิด หน้าไม้ของรูปสามเหลี่ยม และ รูปกลม (ไม่ ต้อง ใช้ กรณณ์) คิด เลข ใน ใจ ตาม ที่ เรียน มา แล้ว

	วิชา	ปีที่ ๑ (คือ ชั้น ๑)	ปีที่ ๒ (คือ ชั้น ๒)	ปีที่ ๓ (คือ ชั้น ๓ ที่จะสอบได้ ประโยค มัธยม)
	ข. ภาษาอังกฤษ	ให้ทำ ภาษาอังกฤษ รับ จ่าย งบเดือน จาก สมุด รายวันอย่าง ง่ายให้ถูก วิธี และ จำนวน	ให้ยากกว่าปีที่ ๑	ให้ยากกว่าปีที่ ๒
	ค. ยุคจิต		ยุคจิต เต็ม ๑ ตั้ง แต่บทที่ ๑ ถึงบท ที่ ๒๖ และให้ ทำ โจทย์ ซึ่ง จะต้อง ใช้บทที่ เรียน มา แล้วด้วย	ยุคจิต เต็ม ๑ จบ เล่ม ให้มี โจทย์ ด้วย
๕	ภูมิศาสตร์และ พงษาวดาร	ภูมิศาสตร์สยาม โดย เกอียด และ ให้ หัก เขียน รูป ประเทศสยาม ทั้ง ให้อธิบายพงษา วดาร ประ กอบ	๑. ให้เขียน รูป ประเทศ สยาม ไม่ต้อง ดู แบบ ๒. ประเทศที่อยู่ ใกล้ เคียง อาณา เขตร์ สยาม โดย	๑. ให้ฝึก หัด ใน การ ที่ได้ เรียน มา แล้วใน ปีที่ ๑ และ ปีที่ ๒ ๒. ให้รู้ ทาง ลำ คัญ ในการ ค้าขาย

วิชา	ปีที่ ๑ คือ ชั้น ๑	ปีที่ ๒ คือ ชั้น ๒	ปีที่ ๓ (คือ ชั้น ๓ ที่จะสอบได้ ประโยคมัธยม)
	ให้รู้ เหตุผลของ ที่ถิ่น ที่ สำคัญ	เดิยัด ๓. ประเทศ และ เมือง สำคัญ ใน โลกโดยสังเขป ต้องรู้ เมืองหลวง ด้วย และการปกครอง.	ในระหว่างประเทศ สยาม กับประเทศ อื่น ๓. ให้ฝึกหัดเขียน แผนที่ประเทศต่างๆ ในโลก จาก สมุด แผนที่ ๔. ให้เรียน วิชา วัด ทางใน แผนที่
๖ ภาษาอังกฤษ	อ่านหนังสือบันได เล่ม ๑ ถึง แต่ บท ๑ ถึง บท ๒๑ เขียน จากหนังสือ อ่าน	อ่านฉบับบันได เล่ม ๑ เขียนจากบันได เล่ม ๑ แปล ในบันไดเล่ม ๒ ตั้งแต่ บท ๑ ถึง บท ๓๐ และ ประโยคอื่นที่ ไม่ยาก กว่า ประ โยคเหล่านี้	อ่านประโยคง่ายๆ จาก หนังสือ ตัว พิมพ์ และ หนังสือ ตัว เขียน. เขียน และ คัดจาก ตัวพิมพ์และหนังสือ ตัว เขียน แล้ว ที่จะ ะให้ เช่น กับจดหมาย และ หนังสือพิมพ์

	วิชา	ปีที่ ๑ (คือชั้น ๑)	ปีที่ ๒ (คือชั้น ๒)	ปีที่ ๓ (คือ ชั้นที่ จะสอบได้ ประโยค มัธยม)
				แปล บทเรียน ใน บันได เล่ม ๒ จบเล่ม และ ประโยคอื่นที่ ยาก เท่ากับบท เรียน เหล่า นั้น
๗	วิทยา	สอนธรรมชาติจาก หนังสือ บท เรียน ด้วย ของ เล่ม ๑ ให้ครู สอนในโรง เรียน ตามวิธีสอน และ ให้ นัก เรียน อ่าน ดูเองใน เวลา ว่าง	๑ หนังสือบทเรียน ด้วยของเล่ม ๒ ๒ ให้ ครู คิดหา เพิ่มเติมอีก ๒๐ บท สอนในโรง เรียนเช่นกับ(๑) กลาง วัน กลาง คืน คืออะไร(๒) ปี หนึ่ง คืออะไร ครูใหญ่จะเลือก เอง ก็ได้ แต่ต้อง	๑ ใน หนังสือ บท เรียน ด้วย ของ เล่ม ๓ ๒ ให้ ครู เพิ่ม อีก ๒๐ บท ที่ ผาย ตรวจ จะอนุญาต ให้สอนในโรงเรียน (แต่ไม่ต้องสอน บท ที่ ได้ เพิ่ม เดิม แล้ว ใน ปี ที่ ๒)

วิชา	สัปดาห์ ที่ ๑ คือ ชั้น ๑	สัปดาห์ ที่ ๒ คือ ชั้น ๒	สัปดาห์ (คือ ชั้น ๓) ที่จะสอบได้ ประโยค มัธยม)
		ให้นาย ทรจ ๗ ตุ๊กก่อน จึงจะอนุ ญาติให้ สอน ๓ ส่วนของร่างกาย สัตว์มีอะไรและ ส่วนนั้น ๆ เกี่ยว ข้อง แก่ กิจ การ ต่าง ๆ ของ คน อย่างไร ๔ การเปลี่ยนแปลงของ ธาตุ เช่น น้ำฝน คืออะไรเป็นต้น ๕ อธิปไตยของ ธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหวคือ อะไรเป็นต้น	๓ ส่วนของ ต้นไม้ (เช่น กับ ส่วน ของ สัตว์) ๔ ชนิดและลักษณะ ของแร่ธาตุ โดย สังเขป
๙ ศิลป	สอนยี่ห้อเมตริจาก ตำราที่ เรียกว่า “แปรรูปยี่ห้อ เมตริ” จบเล่ม	ให้ ผู้ก หัดในการ ที่เรียนมา แล้วใน ปีที่ ๑	ให้ ผู้ก หัดในการ ที่ เรียน มา แล้ว ใน ปีที่ ๒

	วิชา	ปีที่ ๑ (คือชั้น ๑)	ปีที่ ๒ (คือชั้น ๒)	ปีที่ ๓ (คือ ชั้น ๓ ที่จะสอบได้ ประโยคมัธยม)
๗	สังคม บริหาร	ก. ให้อธิบายสอน ลักษณะ แห่ง ความเป็นผู้ดี ข. ผูกหัด กิริยา มารยาตร์ ให้ เป็น ไปใน ระ เบียบ ผู้ดี มี การไปมาหา สู่ เป็น คັນ ค. ให้ เรียน ราช ศัพท์ และ ผูก หัด วาจา ใน การสนทนาได้ ตอบ	อย่าง เดียว กับ ปี ที่ ๑	อย่าง เดียว กับ ปี ที่ ๒ แต่ใน ผล ที่ สุด ต้องหมายให้ เป็น ไป จน เจน เป็น ปรกติ อย่า ให้ รู้สึก เหมือน ติด แก้ง แต่ เฉพาะ เวลา หนึ่ง ๆ

	วิชา	สัปดาห์ที่ ๑ (คือชั้น ๑)	สัปดาห์ที่ ๒ (คือชั้น ๒)	สัปดาห์ที่ ๓ (คือ ชั้น ๓ ที่จะต้องได้ ประโยชน์มัธยม)
๑๐	กายบริหาร	ส่วน บังคับ	เหมือน สัปดาห์ที่ ๑	เหมือน สัปดาห์ที่ ๒
	การฝึกหัด อันนี้ ยกเว้น ใน นักเรียน ที่ ถิ่น เพศ บรรพชิตและ ยกเว้น บาง ถึงบางอย่าง ในนักเรียนที่มี ร่างกายอ่อน แอและมีโรค ประจำตัว	ก. หัดกระเบียบเข้าแถวเดินแถวและแปรแถว ข. สอน คีฬาพื้นบ้าน คือให้รู้จักความแม่นยำ ย้ำเครื่องครีฑ์ ต่อคำสั่ง ค. ฝึก กายเพื่อทำให้เส้นเอ็นแข็งแรง ส่วน ตามใจสมัคร ก. หัดวิ่ง หัดกระโดด ในวิธีต่างๆ เพื่อ ช้อม กำลัง ข. หัด ยิม นาสติก คือ หก โหน โยน ไกว ต่างๆ เพื่อ ให้ร่างกายแข็งแรง	โดย ว่า การอื่นนี้ ไม่เอา เวลา และ ความรู้ อื่น เป้า ประมาณ เอา ถ้า ถึงกาย เป็นใหญ่ และ หัด เหมือนกันหมด ทุก ชั้น	ฝึก ช้อม ให้ ชำนาญ ชั้น

วิชา	ปีที่ ๑ (คือ ชั้น ๑)	ปีที่ ๒ (คือ ชั้น ๒)	ปีที่ ๓ (คือ ชั้น ๓ ที่จะต้องได้ ประโยชน์มัธยม)
	จ. หี เป็นครุณา ณค คือให้รู้จัก หน้าที่ของผู้บ่ง คัมภีร์ และให้ รู้จักลักษณะและ วิธีที่จะบังคับ และหัดบังคับให้ เป็น แล้วมีการ สอบได้ให้ ประ กาศนิยมบัตร ใน ชั้น เป็น... การสอบ		

